

Boekennieuws

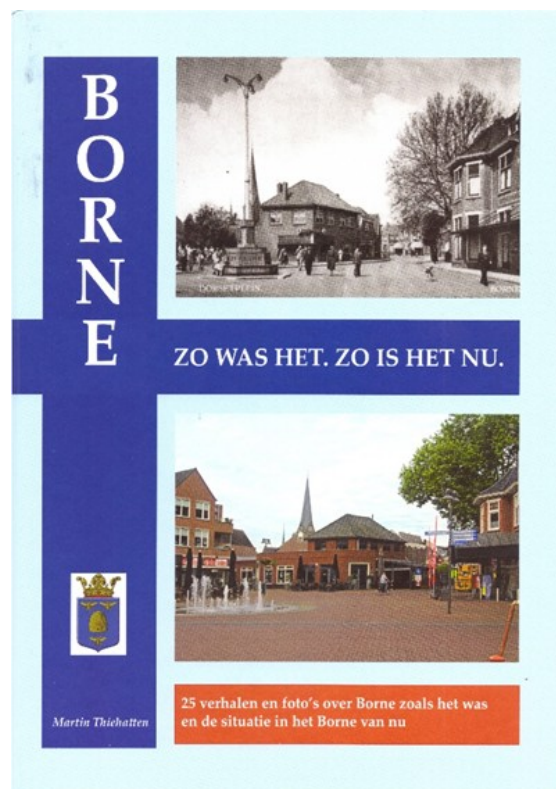
Jan F. Deckwitz

Titel : Borne: zo was het, zo is het nu.
Auteur : Martin Thiehatten
ISBN : 978-90-826531-4-4
NUR : 693
Aantal blz. : 112
Uitgever : Heemkundevereniging Borne

Het boek is geschreven naar aanleiding van een reeks “goed overgekomen” artikelen, die in het dagblad *De Twentse Courant Tubantia* zijn gepubliceerd. De 25 onderwerpen in het boek gaan over gebouwen, personen of gebeurtenissen. Er wordt teruggekeken naar wat ooit in Borne is gebouwd of verwezenlijkt. Uitgangspunt is hierbij een gebouw of locatie, vervolgens gaat het over de bewoners, wie zij waren en wat hun relatie was met de gegeven objecten.

Vijfentwintig verhalen dus: de gekozen onderwerpen zijn aansprekende tijdsbeelden uit het verleden die tot de dag van vandaag nog regelmatig onderwerp van gesprek bij dorpsbewoners. Voor de minder bekenden met Borne schieten de artikelen echter toch wat tekort. Op de eerste plaats door de plaatsaanduiding van de onderwerpen die merendeels onduidelijk is. Op de tweede plaats door het gebrek aan chronologie in de verhalen: het blijft allemaal wat schimmig. In enkele gevallen haalt de auteur autochtone bewoners van Borne aan, die zijn verhaal aanvullen met een eigen verhaal waarvan de feiten niet zijn gecontroleerd. Hetzelfde geldt voor de historische juistheid van de verhalen, met een notenbron die weinig duidelijkheid biedt waarop die is gebaseerd. Dit is jammer, want er is voldoende materiaal hiervoor binnen de heemkundevereniging aanwezig.

Ter illustratie twee willekeurige voorbeelden: *Boerderij Scholten* en *Schuurkerk van Borne*. Over boerderij Scholten wordt weinig verteld, wel worden de generaties bewoners genoemd waarna de steenfabriek van Scholten aan de orde komt en de woningen die de Scholten's vervolgens betrokken: het blijft een onvolledig verhaal. Dan de schuurkerk: bij de toelichting over het ontstaan van schuurkerken gaat het mis. Er wordt een calvinistische staatsgodsdienst aangehaald, maar die is er nooit geweest. Reeds bij de Unie van Utrecht (1579) wordt de vrijheid van religie aangegeven. Dat de calvinisten veel tegenstand boden, zeker naar de katholieken, is een feit. Dat de kerkenbouw werd belemmerd en alleen op basis van calvinistische eisen tot stand kon komen, is ook waar: de calvinisten waren de regelgevers. In Borne kwam na lang onderhandelen in 1785 dan de eerste schuurkerk. De erf-pacht waarvan in het artikel sprake is, gold al-

leen de grond waarop de kerk werd gebouwd. De waterstaatskerk ter vervanging van de schuurkerk is een ander onderwerp; gecreëerd onder totaal andere omstandigheden. De Republiek werd Bataafse Republiek en vervolgens een Koninkrijk. De grondwet werd verschillende keren gewijzigd. Na deze situatie vroegen de katholieken compensatie voor de hun afgenomen kerken. De waterstaatskerken werden zo genoemd omdat de kosten hiervoor deels door de overheid werden gedragen (zeer sober over het algemeen) en de uitvoering van de bouw door de overheid werd bepaald.

Het boek is een uitgave van de Heemkundevereniging; je zou mogen verwachten dat er meer aandacht was besteed aan de juistheid van de teksten: op elk verhaal valt wel iets af te dingen. Natuurlijk, de artikelen zijn aardig om te lezen: als het geen aanvulling is op wat je al weet, dan geeft het toch een beeld van de ontwikkelingen in het dorp: iets om achteraan te gaan. Zo leer je het “oude Borne” tot je te nemen en kun je je verder verdiepen in de historie van ons dorp en zijn omgeving.

Al met al is het een aardig, maar “oppervlakkig” boek geworden, met een aantrekkelijke layout, een boek dat je gemakkelijk aan en ander voorlegt die zich wil oriënteren op Borne en zijn geschiedenis. Wellicht ook is dit tevens aanleiding voor de lezer om zelf aan de slag te gaan met heemkunde.